

RAPÒ ENTÈNASYONAL SOU LIBÈTE NAN ZAFÈ RELIJYON - AYITI 2012

Rezime Egzekitif

Konstitisyon an ak lòt lalwa ak politik peyi an pwoteje libète nan zafè relijyon epi, nan fonksyonman li; anjeneral, gouvènman an te respekte libète moun genyen pou pratike relijyon yo jan yo chwazi. Tandans ki genyen nan gouvènman an pou respekte libète relijyon an pa tèlman chanje pandan ane an.

Pat gen okenn rapò sou move tretman oubyen diskriminasyon nan sosyete a ki baze sou afilyasyon nan yon relijyon, ni sou kwayans oubyen pratik yon relijyon.

Reprezantan anbasad yo te rankontre regilyèman avèk divès lidè gwoup relijye ak sivik pou mande pwennvi yo sou kesyon libète relijyon. Pwogramasyon anbasad yo ann Ayiti te gen ladan aktivite pledwari pou pwoteje libète relijyon.

Seksyon I. Demografi nan zafè relijyon

Daprè yon estimasyon gouvènman ameriken an te fè nan ane 2012, popilasyon an te 9,8 milyon moun. Anviwon 80 pousan nan popilasyon sa a se Katolik Women, 10 pousan se Batis, 4 pousan se Pantkotis, 1 pousan se Advantis Setyèm Jou, epi 1 pousan reprezante lòt denominasyon pwotestan yo. Lòt gwoup relijye tankou Episkopalyen, Temwen Jewova, Metodis, Manm Legliz Jezikri Sen di Dènye Jou (Mòmòn), Mizilman, Syantolojis epi pratikan Vodou yo te prezan tou an ti kantite. Selon lidè yon gwoup enpòtan ki gen plizyè denominasyon ladan, mwatye popilasyon an pratike Vodou sou yon fòm ou yon lòt, epi souvan li melanje avèk eleman ki soti nan lòt relijyon, sitou Katolis. Repòtaj laprès te montre gen yon gwoup Mizilman kap ogmante depi tranblemandtè 2010 lan, epi rapò yo te site yon estimasyon ki rive nan 2.000 a 10.000 Mizilman. Te genyen mwens pas 50 Jwif nan peyi an.

Seksyon II. Eitati Respè Gouvènman an pou Libète nan zafè Relijyon

Kad Legal / Politik

Konstitisyon an epi lòt lwa ak politik yo pwoteje libète moun nan zafè relijyon.

Konstitisyon an prevwa etablisman lalwa pou legalize rekonesans ak fonksyonman gwoup relijye yo. Ministè Afè Etranjè ak Kilt yo (MFA) responsab siveyans ak

administrasyon gwoup relijye yo, epi Biwo Kilt lan, yon biwo ki anndan ministè sa a, gen responsabilite pou li anrejistre legliz, klèje ak misyonè yo.

Estatè legliz Katolik Womèn lan kòm relijyon ofisyèl peyi an te fini lè yo te adopte konstitisyon 1987 lan, men gen yon Konkòda ant Legliz Katolik (ak kominote relijye li yo), ak gouvènman an vigè toujou. Nan anpil fason, Katolis toujou rete relijyon tradisyonèl dominan nan peyi a; Vatikan apwouve yon kantite prèt byen presi nan peyi an epi MFA chwazi kiyès ki pral okipe pòs sa yo. Selon Konkòda a, gouvènman an kontinye bay prèt katolik yo yon alokasyon chak mwa. Selon direktè jeneral biwo kilt yo, ministè an depanse 1,4 milyon dola ameriken nan ane 2011 (dènye done ki disponib yo) pou peye salè prèt yo. Gouvènman an te bay kèk lekòl katolik yo tou èd finansye tou. Sistèm èd finansye sa a pat disponib pou lòt gwoup relijye òganize yo.

Apwobasyon MFA pèmèt gwoup relijye reprezante moun nan dezakò devan lajistis, li pwoteje estatè egzanpsyon fiskal yo epi li pèmèt yo rekonèt nan pwenvi sivil dokiman gwoup relijye sa yo bay, tankou ak maryaj ak batistè. Gwoup relijye ki anrejistre yo gen egzanpsyon nan ladwann pou enpòtasyon, epi gouvènman an pa preleve taks sou legliz ki anrejistre yo. Pou yon gwoup relijye anrejistre, yo pran an konsiderasyon kalifikasyon dirijan gwoup la, yon lis manm yo, epi yon lis pwojè sosyal gwoup lan. Gwoup relijye ki anrejistre yo genyen pou yo bay MFA yon rapò anyèl sou aktivite yo.

Gouvènman an obsève fèt relijye sa yo kòm konje nasyonal: Vandredi Sen, Fèt Dye, Lasonmsyon, Latousen, Fètdèmò ak Nwèl.

Pratik Gouvènmantal

Pat genyen okenn rapò konsènan abi dwa moun poutèt libète relijyon; men, kèk manm nan kominote Vodou ak Mizilman yo te pote plent paske yo pat jwi menm pwoteksyon legal ak Kreyen yo dapre lalwa.

Dirijan kominote vodou an ak reprezantan sosyete sivil lan te fè konnen preyokipasyon yo genyen apre adopsyon yon amandman ki te fèt nan konstitisyon an nan mwa me kote yo te ka rann pratik vodou yon z ak kriminèl. Nouvo amandman an ta lakòk diskriminasyon kont vodouwizan yo ogmante. Otorite gouvènman an, menm premye minis lan tou, te reyaji imedyatman devan enkyetid sa yo pou li fè nouvo amandman an pat ap limite dwa moun pou yo pratike relijyon yo. Otorite gouvènman yo te fè konnen dekrè prezidansyèl ki te pase nan ane 2003, ki rekonèt Vodou kòm yon pratik relijye te toujou an vigè. Nan mwa oktòb

ak novanm, otorite gouvènman yo te reyini plizyè fwa avèk lidè vodou yo epi kèk vodouwizan tou pou kalme krent ki te rete yo. Pat gen okenn rapò ki fè konnen amandman konstitisyonèl ki te adopte nan mwa me a te pwovoke diskriminasyon kont kominote vodou an.

Konsèy Nasyonal Mizilman ann Ayiti te deklare MFA jiska prezan toujou pa rekonèt li. Dapre kèk lidè kominote mizilman an, gouvènman an te ezite rekonèt Islam. Mizilman ki te marye nan yon seremoni relijye pat resevwa menm rekonesans gouvènman an bay Kreyen yo ki te marye nan legliz yo. Mizilman yo te oblije ale nan tribinal sivil pou yo genyen yon rekonesans ofisyèl lè yo marye. Dapre MFA, Mizilman yo te deja genyen yon rekonesans ofisyèl gouvènman an. MFA te kenbe twa biwo apa pou okipe kesyon administratif pou Katolik yo, Kreyen ki pat Katolik, Mizilman ak Vodouwizan yo.

Te genyen anpil gwoup imanitè ki afilye avèk gwoup relijye ki te rive nan peyi an apre tranblemandtè mwa janvyè 2010 lan. Menmsi lalwa te egzije pou yo enskri ofisyèlman, anpil gwoup kreyen san denominasyon ak vodouwizan te fonksyone enfòmèlman epi yo pat fè demach pou yo genyen rekonesans ofisyèl. Pat gen okenn sous ki di egzijans sa a te limite fonksyonman okenn gwoup relijye.

Gwoup misyonè òganize yo ak misyonè ki asosye ak tout yon seri gwoup relijye te administre lopital, òfelina, lekòl k dispansè ki te fonksyone avèk finansman prive. Byen souvan misyonè etranje yo te antre kòm touris epi te bay MFA menm kalite dokiman ak gwoup relijye natif natal yo. Pwoblèm biwokrasi yo te lakòz prensipal reta ki te genyen nan bay pèmi pou sejou nan peyi a.

Anjeneral, otorite yo te m bay prizonye ak detni yo libète pou yo pratike relijyon yo epi pou yo mande prezans yon pastè pwotestan, yon pè katolik, yon lidè vodou oubyen yon imam mizilman. Menmsi prizonye ak detni yo te gen dwa selon lalwa pou yo pratike relijyon yo, gouvènman an pat bay sèvis relijye regilyèman nan gran sant detansyon yo tankou Penitansye Nasyonal. Se benevòl ki te bay sèvis relijye yo nan kèk prizon.

Pat gen okenn rapò sou zak antisemit.

Seksyon III. Estat respè nan sosyete an pou libète relijyon

Pat gen okenn rapò ki di sosyete a te fè abi oubyen diskriminasyon poutèt afilyasyon, kwayans oubyen pratik relijye.

Relijyon te jwe yon wòl dominan nan sosyete a. Anjeneral, malgre, sosyete an te toleran anvè tout pratik relijye diferan ki genyen yo, atitid sitwayen yo devan vodou an te varye anpil, soti nan akseptasyon vodou kòm yon aspè nan kilti peyi an rive jis nan rejè vodou kòm yon kontradiksyon avèk Kreyète. Vizibilite Islam k ap ogmante depi tranblemandtè ane 2010 la te elaji pèsèpsyon popilasyon lokal la konsènan divèsite nan zafè relijye epi li te demontre nesesite pou yon patenarya ki pi solid ant relijyon yo pou jere defi peyi an t ap konfwonte sou wout devlopman an. Lidè relijyon pwotestan yo te deklare yo te genyen yon rapò ekselan nan travay y ap fè avèk Legliz Katolik.

Relijyon pou Lapè ak Konsèy Entèkonfesyonèl pou Kreyen, Mizilman ak Vodouwizan te òganize yon seri dyalòg entèkonfesyonèl osijè sansibilizasyon nan domèn kolera ak enpòtans lang kreyòl la nan pwomosyon konpreyansyon ant relijyon yo.

Seksyon IV. Politik gouvènman Etazini

Reprezantan anbasad la te rankontre regilyèman avèk òganizasyon non-gouvènmantal ki afilye avèk òganizasyon relijye yo, lidè gwoup relijye yo, ak otorite gouvènman an pou mande pwennvi yo sou libète relijyon ak sou wòl relijyon jwe nan kilti politik ak nan devlopman peyi a.